

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

60. An qui cum socio privatim, vel publicè recitat teneatur audire partem socij? Ex quo deducitur, an reneatur se audire, cum solus quis recitat? Et an sudus satisfaciat præcepto dicendi Officium ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

ante mediū
& in seq.
nor seq. hu-
ius Ref.

3. Respondeo tē satisfacere, postēque distribu-
tiones recipere modō postea priuatim suppleas; quæ
non percepisti: quia per te non stetit quominus per-
ciperes, & cum aliis in recitatione communicares.
Sic Nauarrus, *de orat. cap. 11. num. 41. Monet. de
distrib. 2. part. quest. 2. num. 47. Suarez lib. 4. cap. 30.
num. 15. Bonacina disput. 1. quest. 3. punct. 2. §. 1.
numer. 20.* Quod autem debeas priuatim suppleres
quæ non percepisti conuincit hæc ratio: quia par-
tem, quam non percipis, non potes dici recitasse;
quia sola perceptione, seu auditione, tuam efficere
potes: at non recitans officium Diuinum priuatur
omnibus distributionibus etiam si choro intersit ex
Bulla Pij V. Ergo. Ex qua doctrina Palai commu-
niter à Doctoribus ut dixi recepta, qui non audit par-
tem socij, non perfoluit integrum officium; Di-
cendum est igitur quod ad satisfactionem Præcepti
requiritur ut socij recitationem audias cum eam fa-
cere posses, quia nomine tui facit? Vide Trullench.
in Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 7. dub. 16. numer. 6. &
Suarez, Lilius, Azorius, Filliucium & alios pe-
nes ipsum; qui omnes asserunt non satisfacere so-
cium præcepto persoluendi Horas Canonicas, si non
audit partem alterius socij. Sed an ille satisfaciat qui
suam partem recitat, sed alteram, quam alter Cho-
rus recitat, non potest percipere quamuis attendat:
Respondeo affirmatiuè. Ita Sa, *verbo hora Cano-
nica. Suarez sup. cap. 28. num. 15.* loquens de Surdo,
qui alios canentes in Choro non intelligit, nec eos
sequi potest: Pasqualigus noster *in Decis. moral.
num. 2. & sequent. cum Trullench. de obligat. assist.
in Choro dubio 3. num. 21.* est contra Bonacinam,
sup. num. 20. Ratio est, quia verè dicitur assistere in
Choro, & communicare suam partem aliis, neque
per ipsum stetit, quin versiculos à sociis recitados
audiret, & illam partem suam efficeret, conditio
enim censetur adimpleta, quando non stat per eum,
qui eam adimplere debet, *regula, cum non stat de
reg. iuris in 6. 1.* sufficit tamen ut in hoc casu in con-
silio audiat, & percipiat quod possit: tenetur tamen
pars Chori tacens attendere, & facere quod possit, ut
audiat, & aliam partem faciat suam; si autem non
attendat, non facit aliam partem suam, nec satisfacit
sua obligationi circa Chorum.

Sup. hoc su-
pra in Ref.
50. §. 1. & le-
ge etiã ali-
§. eius primæ
not.

4. Non desinam tamen hic adnotare Caramue-
lem ubi *suprà conclus. 2.* docere, quod qui cum no-
tabili abscessione syllabarum ita profert verba ut ta-
men retineant suam significacionem, adimplet præ-
ceptum quo ad substantiam, & solum peccat in ali-
quo accidenti: ac ideo ut plurimum venialiter; Et
addit postea *conclusio 4.* Socium cum tali officium
diuinum persoluentem satisfacere etiam præcepto,
& peccare tantum venialiter.

Sup. hoc in
Ref. annot.
præterita. §.
2. ad lin. 4.

RESOL. LX.

*An qui cum socio priuatim, vel publice recitat, te-
neatur audire partem socij?
Ex quo deducitur, an teneatur se audire, cum solus
quis recitat?
Et an surdus satisfaciat præcepto dicendi Officium
Diuinum, si recitat cum socio, quem non audit?
Ex p. 1. tr. 1. & Misc. 1. Ref. 6.*

Sup. hoc in §. 1.
Ref. præteri-
ta. & supra
ex Ref. 33. Je-
ge §. 1. vique
ad §. Nec, &
signanter
prope finem
dicit §. 2.

1. **C**alus passim accidit, & affirmatiuè olim
respondi contra meum Caramuelem, nunc
ipse *in Theologia fundamentali fundam. 35. §. 10.*
ge §. 1. vique n. MXXVII. iterum negatiuam sententiam contra
me conatur firmare.
2. Primò, ait ipse, Non tenetur Sacerdos re-
citare suam partem cum interna attentione; ergo

neque tenebitur audire socij partem cum interna at-
tentione: Ergo non tenebitur auscultare.

3. Secundò, nemo tenetur se audire cum solus
legit; ergo neque duo tenentur se audire cum simul
recitant. Pater, quia cum conceditur ut legant si-
mul, non imponitur eis noua obligatio, qua antea
carebant; Sed indulgetur ut labor, & onus diuida-
tur. Ergo vel se debet audire, qui priuatim recitat,
aut qui cum socio recitat non tenebitur audire so-
cium. Ita Caramuel.

4. Ingeniosa sunt hæc, sed contra communem
sententiam Doctorum, & contra praxim omnium
Sacerdotum; Et idèd amicissimus, & doctus Pater
Nicolaus Baldelli *in Theol. moral. tom. 2. lib. 3. disp. 33.
n. 15. & 16.* sic asserit, Non est contra integritatem
horarum Canonicarum, si quis alternis versibus
cum socio recitet, dummodo audiat, quod recita-
tur à socio: Nam sicut societas aliorum bonorum
hoc habet ex propria ratione, ut bona ipsa super
quibus contrahitur, euadant communia vtrique so-
cio *lib. 1. §. in societate ff. pro socio*, ita & societas in
recitando officio, recitationem seu partem vnius fa-
cit communem etiam alteri, & sic vterque censetur
integre recitare.

5. Dixi autem, recitationem quæ fit cum socio
alternis versibus, non esse contra integritatem offi-
cij, si socius audiat partem socij, quia societas reci-
tationis solum inuitur quo ad recitationem audi-
bilem; eiusque communicatio solum comple-
tur per auditionem, & ideo si pars quam re-
citat socius non audiat ab altero, ut certe non
audiat quando Societis suam partem submisit re-
citat, non fit illi communis. Et quemadmo-
dum si vterque recitaret ita submisit ut non audiret
se inuicem, verè societas ex parte vtriusque
esset nulla, & perinde esset ac si vterque recitaret
solus, & per se suam medietatem independentem à
socio; Ita & si tantummodo alter submisit recitet,
verè societas ex parte illius est nulla, nec suam re-
citationem communicat alteri; sed sibi retinet totam,
quamvis nulliter, & inuuliter. Atque hoc
modo, qui adhibet socium, eumque audit, sed ipse
per se submisit recitat, & non audiat à socio, in-
tegrè recitat quantum est ex se, & obligationi sa-
tisfacit, cum per se recitet suos versus, & per audi-
tionem communiter in versibus illius, dum illos
non audit, atque ita socius non satisfaciat ex parte
sua.

6. Ita optimè Baldellus, cui adde Suarez, *de ho-
ris Canon. cap. 12. num. 6. & 7.* Bonacinam *cap. 33.
punct. 2. num. 16.* Caltrum Palaum *tom. 2. tract. 7.
disput. 2. punct. 3. num. 7.* Escobar à Corro *de horis
Canon. questio. 4. §. cum socio num. 62.* Monctum
de distrib. questio. 2. num. 24. Sanchez *in epist.
l. 7. cap. 2. dub. 11. num. 1.* Faulstum *de hor. Can. lib. 1.
quest. 175.* Leandrum *de præcep. Ecclesia tit. 7. disp. 1.
quest. 57.*

7. Dico itaque, quod quando cum socio recitas,
debes ita profere verba, ut ipsa socius audiat, si ip-
se obligatus est recitare, alias præcepto non satisfacit,
& à contra ipse socius ita debet verba profere,
ut tu illa percipias, si minus præcepto non facies
satis. Quia oratio alterius tantum potest esse tibi
communis in quantum illam percipis. Quia auditis
loco prolationis succedit; Ideoque dicentis recitatis,
quæ socius recitat, quia illum audis.

8. Quæ omnia militant in recitatione, quæ fit
in Choro, & quidem ex opinione doctissimi Caramue-
lensis duo absurda sequerentur.

9. Primò quod quis satisfaceret præcepto per-
soluendi horas Canonicas, dicendo tantum medie-
tatem officij, nam ipse tantum medietatem officij
recitaret

recitaret, & aliam partem socius, quæ loco suæ pro-

hæntis succedet; non audiret: Ergo.
10. Secundo sequeretur, surdum, satisfacere
præcepto dicendi officium diuinum; si recitaret
cum socio, quod est contra communem sententiam
Doctorem, vt videre est apud Trullench in Decal.
lib. 1. cap. 7. dub. 16. num. 6. Sanchez in opusc.
lib. 2. cap. 2. dub. 13. Escobar à Corro de horis
Can. quæst. 6. num. 5. 1. Faulstum de horis Can. 2. 238.
& alios.

11. Vade ex his patet responsio ad argumenta
Canonicis superius adducta, & ad primum, quod
non tenetur Sacerdos recitare suam partem cum in-
terna attentione; ergo neque tenebitur audire socij
partem cum interna attentione: Ergo non tenebitur
recitare.

12. Respondeo negando consequentiam, quia
secundum nostram sententiam probabilem Ecclesia
præcipit tantum recitationem externam religiosam
horarum Canonicarum sine interna attentione; Er-
gost quis recitat cum socio, non audiendo illum,
non satisfacit præcepto, quia non dicit totum
officium, nam auditus, vt ait Cæstrus Palauus vbi
supra, loco prolationis succedit, ergo dicitur recita-
re, quæ socius recitat, quia illum audit. Ergo illum
non audiendo officium diuinum non perfoluit;
quando verò quis perfoluit horas Canonicas, licet
sine interna attentione, totum officium recitat,
quod ei præcipit Ecclesia. Ergo satisfacit præcepto,
quod non facit recitando cum socio, & illum non
audiendo, vt patet ex superius dictis.

13. Ad secundum argumentum respondeo cum
Suares de horis Canon. lib. 4. cap. 7. num. 6. Valen-
tia tom. 2. disput. 6. quæst. 2. punct. 10. §. 4. Castro
Palao tom. 1. 117. disput. 2. punct. 3. num. 6. & alijs
quod est necessarium non sit te ipsum audire, est
tamen necessarium moraliter loquendo, verba ista
distinctè, & clarè proferre, vt te ipsum audire possis
vbi aliquid impedimentum adit, quia verba, quæ
audiri debent non possunt non videntur verba,
sed quidam motus in guttore, seu inter dentes
facti, qui potius sunt inchoatio verborum quam
verba.

14. Ergo cum ita quis recitat officium Diuinum,
dicitur illud integre recitare, & pronuciare, quod
quidem non sequitur, quando recitat cum socio
illum non audiendo; quia medietatem tantum Of-
ficij ipse recitat, & alteram medietatem socij non
audit, cuius auditio (vt diximus) loco prolationis
succedit. Ergo cum non audit, non satisfacit præ-
cepto.

15. Dicendum est itaque, quod in primo casu
quando quis solus dicit officium pronuciatur verba,
licet non audiat, ergo satisfacit præcepto: præcep-
tum enim est pronuciandi, non audiendi; vt no-
tatur doctus Pater Vetricelli in quæst. moral. tractat. 5.
quæst. 5. num. 122. Bonacina de hor. Canon. disput. 1.
quæst. 3. punct. 1. num. 23. Azorius tit. 1. l. 10. cap. 11.
quæst. 4. & alij.

16. In secundo vero casu, quando recitat cum
socio, neque pronuciatur medietatem officij, quam
recitat socius, neque illum audit. Ergo nullo modo
satisfacit, quod præcepto satisfaciat. Est igitur dis-
tinctio in vtroque casu; Nam in primo casu quis
verbaliter cum Deo loquitur, licet non seipsum au-
diat. In secundo vero nec verbaliter loquitur, nec
seipsum audit. Ergo oratio non efficitur communis;
recitationem præter Doctores citatos, tenet post hæc
scripta vilius P. Stephanus Batinus in praxi benefi-
centia disputat. 13. quæst. 19. & ex eadem Societa-
tibus, quæ tempore ferax Doctorum hominum est,

Pater Tamburinus in Decal. part. 1. lib. 2. cap. 5. §. 4.
num. 10. & 11. qui nominatim citans Catamuclem,
noluit suam sententiam approbare; sed alijs iudi-
candum remisit.

RESOL. LXI.

In qua hora possit quis dicere Matutinum sequentis
diei? Ex p. 2. tract. 12. Ref. 19.

§. 1. Respondeo communiter ab hora quarta
post meridiem. Et ita docet Filliuc. tom. 2.
tractat. 23. capit. 8. numer. 275 vbi ita ait: Quo-
libet tempore dici potest Matutinum ab hora
quarta post meridiem, quæ Vere, & Autumnus;
hoc est, Martio & Aprilis in Vere; Septembri &
Octobri in Autumnus, coincidit cum hora vige-
sima prima horologij solaris, vel artificialis. Estate
autem, hoc est, Maio, Iunio, Iulio, & Augusto est
hora vicesima cum dimidia plus minus. Hyeme de-
nique, hoc est, mense Nouembri, Decembri, Ian-
uario & Februario est circa vigesimamprimam
cum dimidia. Gavantus verò in com. ad Rubr.
Missi. tom. 2. sect. 1. cap. 5. tit. 6. num. 6. Barbosa in
collect. tom. 1. lib. 3. tit. 41. cap. 1. num. 5. & Hen-
riq. lib. 9. cap. 24. num. 7. in Glossa, lit. P. putant ab
hora tertia post meridiem Matutinum sequentis diei
perfolui posse: sed hoc non approbat Villalobos in
summ. tom. 1. tract. 24. dub. 12. num. 5. Non reticebo
tamen, Molset. in summ. tom. 1. tract. 5. cap. 1. n. 59.
& Fabrum de sacram. Ordinis, cap. 24. quæst. 1.
disput. 1. num. 148. docere post horam vigesimam,
posse aliquem recitare Matutinum vna cum Lau-
dibus Officij diei crastinæ: vnde secundum illos,
præceptum recitandi Officium Diuinum, incipit à
vespere huius diei vsque ad mediam noctem diei
crastinæ.

Sup. conten-
to in hac
Ref. vsque
annot. seq.
lege doctri-
nam §. 1. Re-
fol. 1. not.
seq. signan-
ter in fine
dicti §. &
magis late
in 2. Ref. di-
ctæ not. à
principio.

Sup. hoc in
Ref. seq. &
infra in Ref.
64. in princi-
pio, sed lege
ibi pro hora
secunda §. sed
si ad mediū,
à vers. & plus
addit. &
alias Refol.
eius not. &
in Ref. seq.
&c.

RESOL. LXII.

An hora secunda finita post meridiem, recitato Ves-
pere, possit statim quis recitare Matutinum sequen-
tis diei?

Et quid est dicendum, quando Vespera in Quadragesi-
ma recitatur ante meridiem?

Et quid, quando quis recitat hora secunda post meri-
diem Matutinum sequentis diei, si nondum recita-
uerit Vesperas, & Completorium diei hodiernæ?

Et an hora competens persoluenda omnes Horas debeat
sumi punctualiter, vel parum ante Horam præ-
fixam Chori, vel parum post?

Et an hoc parum ante, vel post sit dimidia hora, aut
tres quadrantes, & ad summum vnica hora?

Et an sit immunis à culpa Scholasticus, si differat Ho-
ras in vespertinum tempus? Ex part. 4. tractat. 4. &
Misc. Ref. 9.

§. 1. Affirmatiuam sententiam probabilem esse
puto, pro qua alibi adduxi Fabrum &
Molsetium quatenus dicunt posse recitari hora 20.
quæ aliquando est secunda post meridiem; quibus
nunc addo Sanchez in opusc. tom. 2. lib. 7. c. 2. dub. 38.
num. 4. loquentem expressè de hora secunda, & an-
te omnes Matutinum Ledelinam in 2. 4. q. 16. art. 5.
dub. 1. vbi sic ait: Si preces horarie sunt dicendæ
priuatim à personis priuatis, absque peccato mortali
possunt dici à vespere vnus diei vsque ad mediam
noctem sequentis diei, hac lege quòd in vespere
prioris diei solum dicatur Officium matutinum, alia
verò

Alibi in Re-
sol. præcise
ta prope fi-
nem, & infra
in Ref. 64. §.
sed si ad me-
diū à vers. &
plus addit. &
in ref. 66. §. penult.
prope fine.
vers. Assen-
tor; & in
Ref. 72. §.
Non de-hi-
sed in Ref. 6.